

Určují předky v otcovské i mateřské linii

O genetické testy původu, které dělá laboratoř Genomac, se u nás zajímá stále více lidí

Jan Rychetský

Jaké máte vlastně předky?

Odpovědět na to mohou testy kyseliny deoxyribonukleové (DNA). Tento způsob odhalování tajemství vlastního původu je stále populárnější. Dosud to u nás šlo jen přes mužské potomky. Nyní mají šanci i ženy.

V pražské soukromé laboratoři Genomac totiž zkoumají původ klientů i po mateřské linii.

„O genetické testy původu se u nás zajímá stále více lidí. Už jsme je udělali zhruba 1500 zájemcům. Někteří se dokonce vzájemně kontaktují a pátrají po příbuzných,“ říká Jan Zásěra z laboratoře Genomac. Ta v Česku provádí zmíněné testy jako jediná.

„Testovali jsme nedávno dva pány se shodným příjmením. Jsou sousedi a pošťáčka jim občas prohodila dopisy. Tak se seznámili. Párali po rodokmenu a zjistili, že jejich linie směřují do dvou navzájem blízkých vesnic. U nás se do generací příbuzní,“ vypráví jeho kolega Marek Minářík.

Laboratoř sídlí na okraji Prahy u výhledovky na Plzeň. Jeden test stojí 2500 Kč. Zájem-

ce dostane odběrovou sadu s návodem, pošle sem vzorek svých slin a zdejší pracovníci z nich oddělí DNA. Následovně se sledují její vybrané úseky a analyzují v nich zakódované specifické znaky.

Donedávna takto zkoumali jen sliny mužů. Ženy, protože šlo o znaky děděné pouze v otcovské linii, si mohly testy udělat nepřímo přes otce nebo bratra. V tomto týdnu oficiálně začínají s úplně novým typem testů, které počítají se vzorky slin žen i mužů. V prvním případě jde o testy Y chromozomálního DNA, v druhém o mitochondriální DNA.

Genetika a antropologie

A o co jde? Jádra pohlavních buněk obsahují chromozomy. Přibližně polovina spermií nese chromozom Y a v případě jejich přenesení do vajíčka matky se narodí chlapec. Bez nich se rodí holčička. Proto lze tento typ DNA zkoumat jen u linie mužských příbuzných. Zato mitochondriální jsou potomky prababek vyroběných energií. Leží mimo buněčné jádro, při plození nehraní roli, dědí se výhradně od matky a mají vlastní DNA. Ta

Laborantka Barbra Belšánová při analýze vzorku slin pro genetický test původu.

proto nese údaje o mateřské linii a lze ji zkoumat jak u žen, tak i u mužů.

K pochopení analýz laboratoře Genomac je nutné znát

hlavní antropologickou teorii. „Jde o teorii Ven z Afriky. Anatomicky moderní člověk se zformoval před 200 až 150 tisíci lety v subsaharské části Af-

Z testů otcovské linie se pak člověk dozví, jestli jeho příbuzní pocházejí například z Balkánského nebo Pyrenejského poloostrova či jestli je

spíše Slovan nebo Germán. Nově nabízená analýza se opírá o výsledky výzkumů, které v knize Sedm deer Eviných zveřejnil profesor Lidské genetiky na Univerzitě v Oxfordu Bryan Sykes.

Sedm klanů prametek

Podle nich do Evropy v průběhu uplynulých 45 000 let doputovalo sedm klanů prametek. Ty Sykes nazval ženskými jmény.

Klient dostane informaci, z jakého klanu pochází jeho linie matek, kde leží geografické centrum původu tohoto klanu či které slavné osobnosti do něj patří. Nejrozšířenější je na starém kontinentě klan Helena, který je starý 20 tisíc let, usadil se na území dnešní Francie a náleží do něj Marie Antoinetta či Marie Terezie.

Genetické testy původu tak doplňují genealogické údaje řídící se pouze mnohem mladšími písemnými dokumenty. „Jinak je tomu u obecného lidu a šlecht. Matriky vznikly po třicetileté válce, tedy po roce 1648. Genealogie šlechty mohou v Česku díky různým kro- nikám sahát až do 12. století. Musíte počítat s tím, že mnohé údaje byly zničeny při požárech, válkách a dalších pohro- mách,“ říká František Skřivánek, předseda klubu pro čes- kou heraldiku a genealogii.